

Tjänsteskrivelse

2009-01-05

Till:
Kommunstyrelsen

Yttrande över LSS-kommitténs slutbetänkande ”Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd och service för vissa personer med funktionsnedsättning” (SOU 2008:77).

Dnr: KS 08/378

Sammanfattning

LSS-kommitténs slutbetänkande med förslag till ny lag om stöd och service för vissa personer med funktionsnedsättning” (SOU 2008:77) innebär stora förändringar i förhållande till nuvarande lagstiftning. Ett av kommitténs uppdrag har varit att se över regler för personlig assistans med syfte att hejda den kraftiga kostnadsutveckling som förelegat ända sedan assistansen infördes på 1990-talet. Vidare har kommittén haft i uppdrag att utreda huvudmannaskapsfrågan för LSS-området. Detta yttrande följer i stort Sveriges kommuner och Landstings (SKL)yttrande. Vissa punkter har speciellt kommenterats.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse daterad 2009-01-05

Ärendet

Bakgrund

LSS infördes 1994. Lagen har gett såväl kommuner som staten betydligt högre kostnader än vad man beräknade vid lagens införande. Lagen har genomgått en del förändringar men ingen av dessa har hejdat kostnadsutvecklingen. 2004 tillsattes Assistanskommittén och som sedan fått sex tilläggsdirektiv. Uppdraget kom så småningom att omfatta en bred översyn av LSS och LASS. Slutbetänkandet är nu ute på remiss och remisstiden går ut 6 februari 2009.

Beskrivning av ärendet

Sveriges kommuner och Landsting (SKL) har utarbetat ett yttrande 2008-11-21, där man dels redovisar SKL:s principiella ställningstagande till LSS-kommitténs förslag, dels lämnar kommentarer till varje förslag för sig för samt tar upp några exempel på problem med nu gällande lagstiftning.

Habo kommun ställer sig bakom SKL:s yttrande i samtliga delar, och stöder helt tanken på ett ändrat huvudmannaskap för hela LSS-området. Habo kommun har dock vissa frågeställningar som särskilt bör lyftas fram eller kompletteras.

Finansiering

LSS är och bör även i fortsättningen vara en rättighetslag. För att säkerställa att stödet till den enskilde fungerar så bra som möjligt bör enligt Habos uppfattning staten överta ansvaret för finansiering och beslut om samtliga LSS-insatser, medan utförandet även i fortsättningen kan skötas av kommunen och/eller privata utförare. Att låta staten bli ensam huvudman för insatsen personlig assistans är ett steg i rätt riktning, men inte tillräckligt. Ett viktigt syfte med rättighetskonstruktion är att begränsa utrymmet för kommunerna att göra egna prioriteringar utifrån lokala ekonomiska eller politiska bedömningar. Om ansvarsutkrävandet ska fungera är det viktigt att den som beslutar om en offentlig verksamhet också är den som betalar för verksamheten. Det innebär att staten bör ha hela ansvaret för beslut om och finansiering av LSS-verksamheten.

LSS skulle troligen också fungera bättre ur brukarnas perspektiv om individen hade sina LSS-rättigheter gentemot staten istället för gentemot kommunen. Statens ekonomi klarar bättre av snabba kostnadsförändringar och kan därför bättre garantera att individens behov av stöd och service tillgodoses på rätt sätt. Kommuner av Habos storlek har svårt att snabbt styra om sin ekonomi utifrån enskilda personer med stora och/eller speciella hjälpbehov. Dessutom skulle en statlig finansiering underlätta för personer att röra sig över kommungränserna. Om stödet följer individen, finns möjlighet till valfrihet för individen att välja service även i en annan kommun än bosättningskommunen.

Handläggning

LSS-kommittén överväger införande av handläggningsregler för LSS. Habo anser att det idag för myndighetsutövning finns tydliga handläggningsregler för socialtjänstlagen och dessa bör vara samma även för LSS. Speciella regler skulle försvåra handläggningen och öka byråkratin.

I lagförslaget finns förslag om utökade krav på planer och dokumentation. Ökad administration i individärenden, även utanför LSS, är ett problem för kommunerna som tar både energi och fokus från verksamheten som kommer brukarna till del. Det är viktigt att se ett helhetsperspektiv där dokumentation och planer samordnas för olika insatser.

Socialtjänstlagen (SoL)

Utredningen diskuterar också socialtjänstlagens möjligheter att tillgodose behov hos personer med funktionsnedsättning. Habo anser liksom SKL att SoL då inte bör kompletteras med en bestämmelse om goda levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning. Som kommittén själv konstaterat är det inte möjligt att precisera någon skillnad i kvalitetsnivå (goda levnadsvillkor – skälig levnadsnivå) när det gäller andra insatser än ekonomiskt bistånd. Det kan även diskuteras om det är önskvärt. Hur motiverar man t.ex. en skillnad i kvalitet när det gäller barn placerade i familjehem pga. funktionsnedsättning jämfört med barn placerade pga. olämplig hemmiljö? Istället bör man se över möjligheten med ett närmande av lagarna.

Förändring av insatser

Habo anser i likhet med SKL att insatsen särskilt anpassad bostad bör utgå. Behovet av fysiskt anpassad bostad tillgodoses genom bostadsanpassningsbidrag. Det är också svårt med en insats som varken kommuner eller tillsynsmyndigheter riktigt vet vad den innebär eller förstår när och varför den ska beviljas.

Habo har i princip inget emot att insatsen personlig assistans begränsas till personer med de största behoven. Kommittén föreslår ett krav på både grundläggande behov och andra behov för rätt till personlig assistans. Det är dock inte bra att kommunen föreslås få ansvar för den nya insatsen personlig service med boendestöd för de personer som inte kommer att uppfylla kraven för personlig assistans. Med Försäkringskassan som beslutsfattare av insatsen personlig assistans men inte för insatsen boendestöd finns en uppenbar risk för att kommunerna får fortsatt stort ansvar för delar av ”personlig assistans”.

Personlig assistans för personer med mindre omfattande behov upphör alltså och ersätts med en ny insats: Personlig service med boendestöd. Denna stödform skall avse högst 40 timmar per vecka och skall finansieras av kommunen. Den nya insatsen förväntas bli utformad på ett sätt som i mycket stor utsträckning liknar personlig assistans, och kan förväntas bli minst lika kostsam för kommunen som personlig assistans. Den föreslagna utformningen av boendestödet är dessutom så lik personlig assistans, att man får intrycket att insatsen endast bytt namn. Som SKL framhåller är det olyckligt med två olika huvudmän för likartade insatser, och det finns en påtaglig risk för övervältringsproblem med små möjligheter för kommunen att påverka utvecklingen. Risk för dubbel handläggning kvarstår också.

I Habo finns idag en boendestödsgrupp inom kommunens psykiatriska verksamhet som ger stödinsatser enligt socialtjänstlagen. Boendestödsgruppen arbetar för god kvalitet i stödet till brukarna samtidigt som insatsen är kostnadseffektiv. Insatsen personlig service med

boendestöd ger intryck av att vara en form av personlig assistans och riskerar därmed att förlora i kostnadseffektivitet. Målgruppen är ju inte personer med de största behoven, varför det borde ges möjlighet att organisera stödet på olika sätt utefter lokala förutsättningar t.ex. som nuvarande boendestöd.

Ersättningsnivåer för assistans

De föreslagna förändringarna av ersättningsnivåerna för utförd personlig assistans är rena besparingar för staten som till större delen drabbar kommunernas ekonomi, då kommunerna svarar för huvuddelen av utförandet. Schablonersättningen är redan nu för låg för att täcka kommunernas kostnader.

Kontaktpersoner

Kontaktpersoner är ”ett icke-professionellt stöd som ges av en människa med stort engagemang och intresse för andra människor”. En kommun kan uppmuntra ett sådant engagemang men inte framtvinga det för att verkställa beslut och undvika sanktionsavgifter. Habo ställer sig tveksam till om det ska vara en rättighet och det bör inte vara förenat med sanktionsavgift om det inte kan verkställas.

Barn och ungdomar

Kommitténs förslag om ett barnperspektiv anser Habo vara mycket viktigt, speciellt de delar som talar om att stödja ungdomars frigörelse. Som en del av detta borde övervägas om det skall vara möjligt för föräldrar att vara god man och samtidigt personliga assistenter för deras vuxna funktionsnedsatta ”barn” då detta kan försvåra en självständighet för ungdomar.

Registerkontroll

Den obligatoriska registerkontrollen som föreslås införs av personer som ska arbeta som personliga assistenter åt barn och unga bör gälla för alla som skall arbeta som personliga assistenter dvs. även för vuxna. Undantaget för den som är vårdnadshavare för den assistansberättigade kan diskuteras. Motsvarande registerkontroll införs också för dem som söker anställning i annan verksamhet enligt LSS, vilket är bra.

Sysselsättning

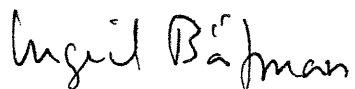
Habo anser att staten måste ta ett större ansvar för sysselsättningsfrågor för funktionshindrade så att de inte blir fastlåsta i en daglig verksamhet enligt LSS. Idag går många som en självklarhet från skolan (oftast särskolan) till daglig verksamhet utan att ha fått möjlighet till andra insatser från samhället sida för att få ett arbete. Ett utökad ansvar för framförallt arbetsförmedlingen måste komma till. Lämpligast vore att staten fick ett helhetsansvar för sysselsättningen för även personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att

godkänna yttrandet och överlämna det till Socialdepartementet

Ingrid Bärfman
socialchef

Betty Svensson
enhetschef, IFO

Beslutet expedieras till
Socialdepartementet, 103 33 STOCKHOLM

